

"Oss hedninger imellom" er Det norske Hedningsamfunns medlemsblad. Hedningsamfunnet har vanligvis ikke tatt stilling til det som står i bladet.

Adresse:

Oss Hedninger imellom
C/o Hedningsamfunnet
St. Edmunds vei 39 C
0280 Oslo 2

Hedningsamfunnets telefon:

02 52 59 87

Hedningsamfunnets postgirokonto:

4 11 67 86

Redaktør:

Ronnie Johanson

Redaksjonsmedlem:

Asbjørn Buraas

Øvrige bidragsytere:

Matz Lonnedal Risberg

Zoltan Trickett

Marius Vik

Gunnar Weinberg

Dagfinn Eckhoff

Bjarke Anderson

Andreas Edwien

samt anonymt medlem

Omslagstegning:

Mike Tombs

----- 16. årgang

Siden 1. februar har NRK-Østlandssendingen sendt morgenradio fra 8 til 9 på egen frekvens. Dette fikk de lov til under sterk motstand fra stortingsrepresentant Gunnar Prestegård, som uttalte til *Vårt Land* 6. januar:

"Enormt mange lytter til 8.15-andakten. Når NRK i Østlandsområdet vil sende morgenradio i en hel time på en annen frekvens vil nok svært mange lyttere heller skru over på denne frekvensen - med resultat at de unngår andakten. Dette strider mot den klare oppfatningen om at NRK skal tilby en andakt til alle sine lyttere."

For å gjøre det vanskeligere å lure seg unna morgenandakten, ba Prestegård Østlandssendingen om å sørge for å sende en egen andakt kl. 0815 hver morgen. Noe som selvsagt ble avslått.

Kommentar overflødig.

JESUS ER DØD - LA HAM HVILE I FRED!

Av Andreas Edwien

(Foredrag for Hedningsamfunnet 28/10 1978)

INNLEDNING

Nylig laget en prest i statskirken en aldri så liten sensasjon ved å si at "Gud er død". Nyheten lå egentlig ikke i selve utsagnet, for det dreier seg om et gammelt slagord for ateismen, men i at det kom fra en kristen prest.

Kanskje syntes noen at luften gikk nokså fort ut av ballongen, for det viste seg at presten egentlig ikke mente at "Gud" er død, i alle fall bare "Gud" i en bestemt utgave: som en "gammel bestefar" - og ikke som en mer åndelig preget personlighet. Presten hadde såvidt en kunne forstå visse panteistiske anskuelser.

Nå synes det klart at denne presten egentlig beveget seg som katten omkring den varme grøten, altså i periferien av problemet. Et troll kan som bekjent ha flere hoder. Og med sine mytologiske uhumskheter minner kristendommens treenige gud unektelig om et slikt seiglivet troll. Kirken har gardert seg godt ved å utstyre det med tre hoder. Skulle det miste ett av dem, har det to igjen. I alle fall: om noen prøver å erklære Faderen for død, så lever Sønnen i beste velgående ifølge kirken. Og med Faderen (og Helligånden) har det seg jo slik at han er såpass abstrakt rent historisk sett at man i alle fall verken kan tale om hans biologiske fødsel eller død. Isolert sett skremmer derfor utsagnet "Gud er død" neppe lenger noen teolog. For det er og blir Sønnen som er hovedpersonen, og Sønnen er en håndgripelig realitet, ifølge kristendommen og kirken identisk med et historisk menneske, født av menneskelige foreldre, en mann som levde sitt liv i denne vår verden i en årrekke, og som - før miraklet skjedde - døde etter de samme fysiologiske lover som vi alle er underlagt.

"JESUS ER DØD." To hovedspørsmål

Det spørs derfor om ikke det den omtalte presten, kanskje ubevisst, hadde en hemmelig trang til å si var - ikke at "Gud er død" - men: Jesus er død. Det vet jeg ikke, men i så fall våget han ikke å si det fordi det ville være å bryte for radikalt oververt med hele kristendommens bærende fundament: læren om at Jesus fra Nazareth, selv om han døde og var død i klinisk forstand, deretter sto opp igjen og fortsatte å leve videre til denne dag.

Det er følgelig et høyst sentralt emne Hedningsamfunnet her har ønsket å ta opp: det er selve kjernepunktet i kristendommen som ideologi, dens religiøse primus motor. Dette kan jeg belyse ved bare å sitere to framtrepende norske teologer: Fhv. og antakelig påny framtidig biskop Per Lønning sier at "hele kristendommen ville falle fra hverandre i meningsløsheter dersom Jesu oppstandelse ble fjernet", fhv. og sikkert også framtidig bispekandidat Jacob Jervell sier at "kristendommen står og faller med at Jesus døde på et kors, og at han sto opp fra de døde. Hvis ikke disse ting er skjedd, er hele kristendommen et falsum."

Nå har dette spørsmålet om Jesus er død, eller om han fremdeles lever, to sider, som skyldes at disse begrepene brukes også i en overført betydning. Et menneske kan være død i fysiologisk forstand, men - i større eller mindre grad - leve videre i sitt verk, sine ord, i vår erindring og våre forestillinger.

Men nettopp her er det nu nødvendig med en skarp og klar grenseoppgang mellom hovedbegrepene, fordi de i kristendommen misbrukes over all måte. Vi må holde skarpt og klart ut fra hverandre følgende to spørsmål:

1. Lever Jesus fremdeles i sin menneskelige personlighet, eksisterer han, oppholder han seg et eller annet sted den dag i dag som fysisk mannsperson?
2. For det andre: Er hans lære, hans idéer og forestillinger levedyktige utover en bestemt tid, kan vi i dag uten problemer gjøre dem til våre idéer og forestillinger uten å komme i konflikt med fundamentale prinsipper i vår virkelighetsoppfatning og våre idealer?

Dette er to spørsmål som jeg mener enhver ærlig ikke-kristen - og forsåvidt også enhver kristen - enhver tenkende og våken humanist, sosialist eller hedning må holde skarpt og klart ut fra hverandre - overfor en ideologi og en institusjon, kristendommen og kirken, som i vår tid nærmest gjør alt hva som står i dens makt for å blande dem sammen i en kjempemessig floke.

Jeg har tatt opp begge disse hovedspørsmålene i min bok "Dogmet om Jesus". Bokens konklusjon på det første spørsmålet er at Jesus døde den gang for 1950 år siden og at han ikke sto opp igjen. På det andre spørsmålet er konklusjonen den at en stor del av Jesu idéer og forestillinger, etter å ha levd og virket på godt og ondt i Europa gjennom nærmere to tusen år - senere også i andre verdensdeler, som følge av europeernes sterke tilbøyeligheter til ideologisk imperialism, nu viser seg å komme i så skarp konflikt med vår virkelighetsoppfatning og våre idealer om en bedre verden her på jorden, at vi må avskrive dem som ubrukelige i vår framtidige kultur.

Jeg sa en stor del av dem, fordi det ikke gjelder alle sider ved Jesu lære og holdning. Den inneholder også utvilsomme verdier. Men å skjelle disse positive verdier fra de negative sider, det vil fortsette å være nesten umulig, så lenge de kristne kirker og organisasjoner får anledning til å fortsatt sprøyte utover oss sin daglige propaganda med påstanden om at denne mannen etter døden sto opp igjen i sin personlige identitet, og følgelig har tatt med seg gjennom tyve århundrer inn i vår egen tid - og med krav på fortsatt uinnskrenket gyldighet - hele den brogete blanding av tanker og forestillinger fra sin samtids teologi og mytologi, idet det hevdes å alt sammen utgjøre en ufeilbarlig sannhetsåpenbaring som overlever alle senere århundrer.

I. JESU "OPPSTANDELSE"

Kirkenes postulat om Jesu oppstandelse er følgelig alt annet enn likegyldig for oss. Det er et så fundamentalt dogme i kristendommen at det slett ikke er nok å påvise at Jesu lære i svært meget er foreldet og uforenlig med en human eller sosial etikk, dvs. med en samfunnsorden med et menneskelig ansikt. For det er dette dogmet som ustanselig drar alt hva denne mannen har sagt ut av den historiske og menneskelige sammenheng og plasserer dem som den autoritative skrift på himmelen. Med andre ord: en avsløring av illusjonen om Jesu oppstandelse er like viktig som en påvisning av at han har tatt feil i en stor del av sin lære.

Temaet "Jesu død" fordrer derfor at man først tar fatt på postulatet om hans oppstandelse. Jeg vil da med det samme si at over alt hvor jeg ikke har anledning til å utrede temaet nærmere her og nå, håper jeg den interesserte vil ha nytte av å supplere med framstillingen i "Dogmet om Jesus".

1. BEVISBYRDEN

Overfor postulatet om Jesu oppstandelse står vi i den besynderlige situasjon at skjønt bevisbyrden for at den virkelig har funnet sted ubestridelig påhviler dem som framsetter påstanden, altså de kristne kirkers og sekters teologer, så har de sistnevnte faktisk greid å stille denne selvfølgelighet på hodet: De velter bevisbyrden for at Jesus ikke sto opp over på sine opponenter. Og dette mener de å ha rett til å gjøre fordi de etter å ha trykket dette postulatet inn på barnesinnets tabula rasa fra generasjon til generasjon gjennom tusen år og mer, har oppnådd å få et overveldende flertall av borgerne i såkalte kristne land til å framsi det i form av sin trosbekjennelse. Teologene mener tydeligvis at deres belønning for denne propagandabragd - som hos oss endog har resultert i grunnlovsbeskyttelse av Jesu oppstandelse - må være at de fritas for å føre bevis for dens historiske riktighet. Vox populi - vox Dei - folkets røst er Guds røst.

Hva skal man så gjøre under slike forhold? Man kan unektelig bli fristet til å ta i bruk ganske ukonvensjonelle midler for å skape større balanse i denne ideologiske situasjon. Jeg mener allikevel at man - også overfor kirkenes grovt usaklige agitasjon - kommer lengst med den rent saklige argumentasjon. Selv om bruken av slagord og paroler må være like legitimt for kristendomskritikeren som det er for den kristne propaganda.

Når det er slik at kirken faktisk hos oss ved statens hjelp frir seg fra sin bevisbyrde, så mener jeg en står seg på å ta denne utfordringen på alvor. Kan vi føre bevis for at oppstandelsen er en illusjon, da har vi også langt på vei avslørt illusjonen om hans overhistoriske ufeilbarlighet, autoritet og idealitet, i den utstrekning vi anser dem skadelige for vår kultur.

2. KRAVET OM IDENTITET

Bevisførselen slik jeg har lagt den opp (i "Dogmet om Jesus"), konsentrerer seg om to hovedpunkter.

Det første kravet en må stille til en påstand om - eller tro på - et historisk menneskes "oppstandelse", er at det er identitet mellom dette menneske og den person som opptrer etter "oppstandelsen".

For å illustrere dette kan vi tenke oss en romfarer som kommer til en fremmed planet og der treffer på en mann som hevder at han er Jesus fra Nazareth. Mannen må da i alle fall kunne bevise sin identitet med Jesus ved f.eks. å fortelle sin livshistorie på sitt opprinnelige morsmål, arameisk. Siden han er stått opp for å vende tilbake til jorden og hente sine utvalgte venner, bør han jo da berette om disse sine planer. Hvis tiden har stått stille for ham, antar vi at han intet vet om historiens gang på jorden siden han var der, at han ikke kjenner til de senere kristne kirker, men fremdeles tror at hans apostler lever i Palestina og venter på ham. For hvis han er den han påstår, bør han holde fast ved det han sa til dem: at han skulle komme tilbake før deres generasjon var gått i graven, og at han bare er "utsendt til de fortapte sauene som hører til Israels hus".

Hvis derimot tiden har gått for ham som for alle andre, har han nådd den anselige alder av 1978 år, det dobbelte av Methusalas. Hvis han etter så lang ventetid har resignert i den grad at han ikke har klippet sitt skjegg, vil det være over to hundre meter langt. Nei, dette er ingen spøk. Professor Carl Fredrik Wisløff sier klart og logisk i sin bok om troslæren at Jesus "også etter sin menneskelige natur" sitter ved gudens høyre hånd. Og hans kollega Jacob Jervell vil nødvendigvis måtte mene det samme når han poengterer at "kirkens rett til Jesus består i at den oppstandne er den samme som mannen fra Nazareth". Det er da naturligvis ikke blasfemi å spørre om f.eks. denne i snart to tusen år sittende menneskesønn også mosjonerer og tar hensyn til faren ved å sitte

så lenge, bl.a. risikoen for hjerteinfarkt. - Nei, jeg spøker ikke med alvorlige ting. Dette er ikke blasfemi, men seriøse spørsmål som helt uunngåelig reises av kirkens postulat om Jesu oppstandelse. Slike spørsmål er helt legitime for den som med rette forlanger å få vite hva det egentlig er teologene fremdeles går omkring og påstår om dette menneske.

Jesus endte sine dager i Palestinas jord for ca. 1935 år siden. Derfor må hans jordiske rester nå få hvile i fred. På et fullt betryggende forskningsgrunnlag må det i dag hevdes å være bevist at Jesus ikke "sto opp" etter sin død. I sitt stille sinn vil også de fleste teologer nå være klar over dette. Men inntil de viser mot til å innrømme det offentlig og viser den pietet overfor liket som den avdøde har krav på, må vi stille dem selvfølgelige spørsmål, som de plikter å svare på. Hvis de da tvinges til å innrømme at den påstått "oppstandne" verken befinner seg på noen fremmed planet eller noe annet sted i universets fysiske topografi, at han verken spiser eller drikker og derfor verken har hår, skjegg eller negler å klippe, kort sagt at det dreier seg om en ganske annen enn vi har måttet forutsette, - ja, så går de i saksen. For da kan vi bare konstatere:

Nåvel, så innrømmer dere at det vesen dere kaller "den oppstandne" slett ikke er "den samme som mannen fra Nazareth". Med hvilken rett kaller dere så dette vesen for Jesus?

Vi bringer resten av foredraget i neste nummer.

Fortsatt fra side 18:

kle deg i hvitt, og vente i passivitet dersom du fikk beskjed fra menigheten din om at Jesus var iferd med å innfri sitt "løfte"?

Nei, jeg ville ikke gjøre det. Jeg har valgt å tro at Jesus kommer igjen, men jeg vet ikke når. Min oppgave er å leve hverdagen som om hver dag kunne bli det siste. Jeg arbeider for å hjelpe mennesker hvor de er, men jeg mediterer ikke over det som kan komme. Jeg har ingen bedre beskrivelse av hendelsene enn det som står i Bibelen: At det skal være synlig og det skal minne om da han dro til himmelen; det skal være storslagent.

Hva skal skje med deg, tror du, helt konkret?

Det vet jeg ærlig talt ikke. Det står konkret om uødelighet. Jeg kan se for meg hvordan det skulle skje men jeg velger å se Guds kommunikasjon framfor det jeg innbiller meg. Jeg er opptatt av ikke å skape en forventning som har sin basis i mine forestillinger.

JESUS ER DØD - LA HAM HVILE I FRED!

Av Andreas Edwien

Første del av foredraget sto i forrige nummer. Se også vårt æresmedlem Edwiens bøker "Dogmet om Jesus", 4. utg. p. 160-219, og "Jesus i konflikt med menneskerettighetene" p. 65-70.

3. KRAVET OM VITNER

Jeg kommer derfor til det andre hovedpunktet i beviskravet: Kravet om habile vitner, som har sett ham i oppstanden tilstand. For det er riktig som Jacob Jervell sier i det siterte, når vi bare forandrer "består i" til "avhenger av om", altså: Kirkens rett til Jesus avhenger av om mannen fra N. er den samme som den oppstandne. Og her opererer som kjent kirken med historiske vitner som skal ha sett ham, og som framfor alt hadde kjent ham før oppstandelsen, og derfor hadde forutsetninger for å kjenne ham igjen. Dessuten, sier de kristne teologene: graven var ifølge de samme vitner tom. Liket var blitt levende, påny.

Først dette med den tomme grav. Det har sin meget enkle forklaring i at liket må være flyttet til en annen og mer hensiktsmessig grav. Det blir også uttrykkelig opplyst at den graven Jesus først ble lagt i, var å betrakte som midlertidig, fordi det var kvelden før sabatten og man hadde ikke tid til å finne et mer passende gravsted for den avdøde. Med andre ord: Den tomme grav kan overhodet ikke volde noe historisk problem i retning av naturlovstridige forklaringer.

Spør vi så etter vitnene, så viser det seg at samtlige av dem som opptrer i evangelieskriptene er inhabile, dvs. alle var troende tilhengere av Jesus, og følgelig ikke nøytrale iakttakere. Og det viser seg også at bare ett av disse vitner presenteres navngitt av synoptikerne, med en påstand om at vedkommende selv har opplyst å ha sett den oppstandne, nemlig Maria Magdalena. Det heter at hun etter å ha konstatert at graven var tom, traff en mann som hun først trodde var gartneren. Sannsynligvis var det også gartneren. Han kan i så fall ha villet drive litt gjøn med den arme Maria, og utgitt seg for Jesus. Det var jo tidlig på morgenen og ennå mørkt. - Og Maria, som Jesus hadde utdrevet syv onde ånder av, har etter dette hatt et så sterkt behov for sin sjeleleges nærvær, at hun har vært tilbøyelig til å godta alt som kunne tilfredsstille dette behov. Disponert for hallusinasjoner kan vi gå ut fra hun har vært. Og dermed satte hun ryktet om Jesu oppstandelse i omløp.

Ved siden av Maria opptrer det bare ett navngitt vitne i NT (utenom Johannesevangeliet) som skal ha påstått å ha sett den oppstandne, nemlig Paulus. Selv om han ikke var noen Jesus-tilhenger da han hevdet å "se" den oppstandne første gang, så var også han klart inhabil. Det vil føre for langt å forklare hvorfor her, så jeg henviser til "Dogmet om Jesus". Men jeg vil framheve to ting: For det første gir Paulus ingen beskrivelse av den person som han hevdet å se i sitt syn, og som han senere påsto var Jesus. For det andre sier han at han befant seg i den tredje himmel da han hadde synet, og der kunne jo ingen kontrollere ham. Han var alene om synet. Og om Paulus gjelder dessuten at han ikke hadde kjent Jesus personlig, og derfor ikke hadde rimelig forutsetning for å gjenkjenne ham.

Det vil føre altfor langt her å skulle utrede de psykologiske - eller skal vi heller si mytologisk-psykologiske prosesser som førte til at dette etterhvert ble til en stadig bredere massebevegelse omkring den tro at Jesus var stått opp fra graven, en bevegelse som snart bredte seg over de religiøst underutviklede Europa hvor Jesu oppstandelse til sist endte som et den dag i dag grunnlovsbeskyttet postulat i vårt eget land.

Det vi kan slå fast er at de vitneprov kirken anfører, overhodet ikke-en gang kan utlegges som noe sannsynlighetsbevis for Jesu oppstandelse. Det eneste vi har bevis for er at troen på denne oppstandelse startet med at to personer i NT på et klart sviktende grunnlag trodde å ha sett Jesus som oppstått. De så ham ikke, men de hadde religiøse opplevelser med hallusinasjoner av Jesus.

Konklusjonen på dette er altså at kirken og de kristne organisasjoner så å si holder Jesus kunstig i live i en kjempemessig teologisk-dogmatisk respirator. Jesus er - hvis tiden ikke har stått stille for ham - blitt en olding på 1978 eller 1974 år. men han får ikke lov til å dø. På denne måten mener kirken å holde liv i hans autoritet, hans tanker og forestillinger fra den gang han levde sitt menneskeliv.

Men dermed vil kirken skape en voksende mistanke hos alle tenkende mennesker: Historien har jo en lang rekke personligheter hvis tanker og idéer har betydd meget og fortsatt betyr meget for vår kultur i dag, også personligheter som levde før Jesus. Men de trenger ikke kunstige støtter. De behøver ingen jomfrufødsel og ingen oppstandelse for at vi skal kunne få øye på dem som de kulturens landemerker de er i vår historie. Hvorledes kan det da forholde seg med Jesus? Kan det være slik at en vesentlig del av hans tanke- og forestillingsverden er så foreldet, at den simpelt-hen ikke vil kunne stå av seg selv uten kunstige støtter? Trenger den virkelig så usedvanlige bærepillarer som postulatene om hans jomfrufødsel og oppstandelse?

Mistanken er utvilsomt berettiget. Det må understrekes at det er en uadskillelig sammenheng mellom kristendommens lære om Jesu oppstandelse og dens forutsetning om hans religiøse, etiske og intellektuelle ufeilbarlighet. Det er nemlig nettopp bare som oppstått at kirken kan påstå at Jesus for oss i dag gjentar som en tidløs sannhetsåpenbaring det han sa som menneske på jorden for 20 århundrer siden.

Mitt andre hovedspørsmål er da om det er grunnlag for denne enorme betoning av hans ideologiske autoritet. Og her viser jeg da til 1. del av min bok "Dogmet om Jesus", hvor jeg har funnet det nyttig å inndele spørsmålet i 4 deler. Vi spør da henholdsvis etter Jesu verdensbilde, hans gudsbilde, hans historieoppfatning og hans menneskebilde og samfunnsideal.

II. JESU UFEILBARLIGHET

1. VERDENSBILDET

Kanskje forteller ikke kildene så meget direkte om hva som var Jesu verdensbilde, men nok til at vi kjenner det i hovedtrekk. Jordens kuleform var ukjent. Verdensrommet var for Jesus en enorm tredimensjonal bygning med en rekke etasjer og jorden selv som gulv og fundament under det hele. Himmelen var et kjempemessig hus eller palass hvor guden og englene holdt til. Himmel og helvete var typografisk bestemte steder i denne bygning og altså ikke symbolske betegnelser på menneskelig storhet og elendighet. De var i realistisk forstand bestemmelsessteder for menneskenes sjeler etter døden, for belønning og avstraffelse. Himmelen hadde flere etasjer, derfor brukes ofte flertall "himlene"; de fleste mente tre eller syv, men noen mente også det var enda flere. Guden tronet høyt i den øverste etasje. Man var seg bevisst enorme avstander mellom himmel og jord, det tales om fra 50 til 500 årsreiser, og gudens kontakt med menneskene måtte derfor opprettholdes av engler. Jesus mente selv at en slik øverste engel hadde tatt opphold i hans person og ledet ham under hans jordiske virksomhet.

Det trenger ingen begrunnelse når jeg sier at dette verdensbildet er så sterkt knyttet til Jesu samtids opplysningsnivå at det vil være umulig å flytte det over i vår egen tid med gyldighet for vår kosmologiske orientering. Allikevel er det unektelig dette de kristne kirker forsøker når de gjennom kristendomsundervisningen skal prøve å aktualisere Jesu lære. - Samtidig hevder jo en del teologer i vår tid at Jesu religiøse forestillinger i virkeligheten var uavhengige av hans verdensbilde, og her kommer vi da til Jesu gudsoppfatning:

2. GUDSBILDET

Å tro at Jesu gudsoppfatning ikke var avgjørende bestemt av hans

verdensbilde er ren ønsketenkning. Forestillingen om guden som en gigantisk menneskeliknende person var allerede forlenget innpasset i dette verdensbildet og skildret av tidligere profeter i Israel, som Ezekiel, Daniel og Henok. Nettopp forestillingen om himmelen som et tredimensjonalt hus, et palass hvor guden hadde sin tronstol, måtte i høy grad framtvinge forestillingen om guden som et menneskeliknende vesen, og dermed også tanken om at han sendte sine ambassadører og fullmektiger i oppdrag til jorden: profeter og engler, og tilsist Messias, Menneskesønnen.

At guden var menneskeliknende - man mente at de spesielt utvalgte også kunne se ham, selv om han vanligvis var usynlig - gjorde det også nødvendig å bestemme hans kjønn, og i en patriarkalsk kultur måtte det bli hankjønn, guden var den store Mann, Herren, Faderen. Og da naturligvis tegnet i bildet av tidens virile herrer, slaveeiere, patriarkalske familiefedre og eneveldige despoter. Mono-teismen forbød kvinnelige guder ved siden av Jahve, det ville føre til mytologisk barneavl og polyteisme. At Jesus delte dette gudsbilde er på det rene, med andre ord: hans religiøse anskuelser var sterkt preget av et relativt verdensbilde. Det samme gjelder da nødvendigvis også hans historieoppfatning.

3. JESU HISTORIEOPPFATNING

For vurderingen av Jesu lære er det av største viktighet å holde klart at Jesus delte sin samtids meget snevre historiske perpektiv: Jordan og dens beboere var skapt i løpet av en uke, og menneskenes historie strakte seg derfor bare over et tidsrom på ca. 3800 år, etter beregningen av tidspunktet for jordens skapelse (5/10 3761 f.J.). Og denne historie mente Jesus gikk raskt mot sin slutt. Han så altså på Mosebokens beretning om skapelsen og syndfloden som objektiv historieskrivning, og spådde derfor en like plutselig avslutning på menneskehetens historie som dens begynnelse hadde vært. Etter mønster av syndfloden skulle det skje før hans egen generasjon var gått i graven, i en gigantisk katastrofe langt mer definitiv og ødeleggende enn på Noahs tid. Og dermed kommer vi direkte over til

4. JESU MENNESKESYN OG SAMFUNNSIDEAL

Selv om menneskene også på Jesu tid var temmelig like ytre sett, så var de iflg. Jesus av to vidt forskjellige kvaliteter eller kategorier: en god og en ond, som likesom på syndflodens tid skulle skilles definitivt fra hverandre. De gode - et lite mindretall som bøyet seg for Jesu autoritet, skulle når jorden snart gikk under i den store dom, frelses og hentes til de himmelske boliger, mens de onde skulle kastes i ildovnen, i det brennende Gehenna for evig avstraffelse.

Jesu samfunnsideal skulle altså ikke realiseres på jorden, hans "Guds rike" skulle opprettes hinsides fødsel og død, i en av de tre

eller syv himler hvor han skulle ha sin residens. Og her skulle han selv herske med uinnskrenket makt, som eneveldig diktator over absolutt lydige undersåtter som hyllet ham i hans storhet, og hvor alle statsfiendtlige elementer med hård hånd skulle renses ut ved hjelp av hans politi-engler.

Nå er som vi vet situasjonen den at det midt i denne makabre teologiske og mytologiske forestillingsverden som så sterkt preget Jesu lære og opptreden, også fins en rekke gode, tildels utmerkede etiske levereregler. Jesus var jo ved siden av å være dommedagsprofet også morallærer, og vi må medgi at han hadde stor sans for å trekke fram og anskueliggjøre meget av det beste i datidens jødiske moral-kodex, og til også å tilføre det visse nye tanker. Også hans teologi inneholder ubestridelige verdier, selv om de erså sammenfiltret med en primitiv mytologi at det kan være vanskelig å skjelne hveten fra ugresset. Forøvrig må det også medgis at det i Jesu atferd og holdning er klart verdifulle trekk, framfor alt gjelder det naturligvis hans solidaritetserklæring med en gruppe sosialt underlegne i hans folk og hans mot til uten hensyn til hva det personlig kostet ham å tale samtidens teologiske autoriteter midt imot.

På tross av dette tvinges vi til den konklusjon at Jesu lære - betraktet som autoritativ i dag - kommer i konflikt med selve de etiske prinsipper for menneskerettighetene. Hans dualisme, tvedelingen av menneskene i to motsatte, sjelelige kvaliteter, er totalt uforenlig med grunnlaget for en universell etik: menneskenes like verdi og like sjelelige forutsetninger uten hensyn til religiøs tro, slik dette på en treffende måte framfor alt er kommet til uttrykk i FN's erklæring om menneskerettighetene. Når jeg ikke går nærmere inn på dette her, så er det dels fordi det vil falle for langt, dels fordi jeg tar temaet opp mer detaljert i en bok som vil utkomme om forhåpentlig forholdsvis kort tid.

KONKLUSJONEN

på dette blir altså følgende:

1. For det første: Jesus er død. Han døde for ca. 1950 år siden og sto ikke opp igjen. Det hersker ikke elementær identitet mellom det vesen de troende kristne har ment og fremdeles mener å se eller møte i sine religiøse opplevelser på den ene side - og det historiske menneske, Jesus fra Nazareth på den annen side. Under sine teologiske hyrders ledelse og ansvar gjør de seg skyldig i en skjebnessvanger feiltakelse og forveksling.

Det er en menneskerett å leve på denne jord i samsvar med de menneskelige naturlover. Men da er det like fullt en menneskerett å slippe å bli holdt kunstig i live utover all rimelighets grenser, nu i snart to tusen år - i kirkenes dogmatiske respirator. Ja, det bør skapes forståelse for at de kristne kirkers dogme om Jesu legemlige oppstandelse er en så overspent og usmakelig måte å holde

liv i et lik på, at det nu bør stemples som en form for "lik-skjending" som i alle fall ikke har krav på statens offentlige autorisasjon.

2. For det andre: Vesentlige sider ved Jesu lære er i sin livs- og virkelighetsoppfatning så foreldet, så primitive og etisk mindreverdige at vi nu må gi ham rett til å ta dem med seg i graven. Jesus har rett til å få normal mulighet til å bli rettferdig vurdert som menneske i sin historiske sammenheng. Det vil gi folk flest mulighet til endelig å skjelne positivt fra negativt i hans lære og opptreden, og dermed tillegge ham den historiske betydning han har krav på. Fortsetter vi med å berøve Jesus denne menneskerett - hvorved vi altså hindrer oss selv i å vurdere vår historiske stilling riktig - kan det få katastrofale følger for vår kultur. De voldsomme ideologiske konflikter som i dag preger den kristne verden og som truer selve menneskehetens eksistens, har sine hovedrøtter i kristendommens absurde dogmer.

Fortsetter vi derfor å trekke kristendommens og kirkenes enorme veksler på den historiske Jesus, veksler som han ikke makter å innfri fordi det er så uendelig langt over hans menneskelige evne, oppnår vi bare i stigende grad å vanære hans minne.

UTEN MEDLEMMER INTET HEDNINGSAMFUNN!

Gi vedlagte innbetalingsblankett til et ugudelig menneske som ikke er medlem ennå, og gjør oppmerksom på at nå er det billig å være hedning! Halv kontingent ut året: Kr. 50.- for folk flest, kr. 25.- for studenter, skoleelever, pensjonister og andre som ikke er i full jobb.

TIL DEG?

Gamle medlemmer som ikke har fornyet, tror kanskje de slipper med halv kontingent. Man skal ikke ta troen fra noen, men her er det på sin plass. Og dersom dere ikke fornyer kontingenten denne gangen heller, er det tvilsomt om vi orker å ofre mer blod, svette og tårer på dere. Se fram til en høst uten ferske OHI i postkassa!